

Aan de Tweede Kamer

t.a.v. de vaste Kamercommissie voor

Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Per e-mail: cie.vws@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
29 oktober 2021	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman	06-21703581
Esmé.wiegman@valente.nl	
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat ggz en opvang 09-11-2021	VA21-066

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 09 november 2021 spreekt u met staatssecretaris Blokhuis over de ggz, maatschappelijke opvang en suicide preventie. Er is een aantal onderwerpen waar wij uw aandacht voor willen vragen. Dat betreft de aanpak van dakloosheid, de doordecentralisatie van beschermd wonen voor ggz cliënten in de Wmo en het ontbreken van een landelijk kwaliteitskader voor woonzorg in de Wlz voor ggz cliënten.

Aanpak dakloosheid moet vervolg krijgen

Valente heeft grote zorgen over de toename van het aantal dakloze mensen dat aanklopt bij gemeenten en opvangorganisaties omdat er geen betaalbare woonplek voor hen is. De CBS cijfers over dakloosheid zijn bij het schrijven van deze brief nog niet bekend. Maar er zijn hoe dan ook teveel mensen dakloos in Nederland. Met de VNG schreven we vorige maand al een brief¹ met de oproep om de voortzetting van de Brede Aanpak Dakloosheid in 2022 zeker te stellen en daar incidenteel 150 miljoen euro voor te bestemmen, zoals in de Brede Maatschappelijke Heroverwegingen is opgenomen. We vragen nadrukkelijk om deze tijdelijke voorziening, omdat eind 2021 de programma's om dakloosheid te bestrijden aflopen en er nog geen nieuw kabinet is om de impuls uit 2020 en 2021 om te zetten in structureel beleid. **Bij de behandeling van de begroting VWS is een amendement hiervoor ingediend en we vragen nadrukkelijk uw steun hiervoor.**

Doordecentralisatie en herverdeling beschermd wonen ggz

In de voortgangsrapportage van 8 juli 2021 staat het proces van de doordecentralisatie van (Wmo) beschermd wonen voor ggz cliënten beschreven. Voor Valente is duidelijk dat deze wijziging in uitvoering een grote verandering meebrengt, die het leven, de woonplek en de bestaanszekerheid aangaat van tienduizenden mensen met ernstige psychische aandoeningen. Ook voor aanbieders van beschermd wonen gaat er veel veranderen. Potentieel moeten zij met 352 gemeenten een contract gaan afsluiten, in plaats van met de 43 centrumgemeenten nu. Er zijn veel vragen over het gevolg van het nieuwe verdeelmodel voor beschermd wonen. We vragen ons af bijvoorbeeld of de

¹ Zie: <https://www.valente.nl/wp-content/uploads/2021/10/Brief-aan-TK-VWS-begroting-VNG-en-Valente-MO.pdf>

afbouwopgave in nadeelregio's tot minder continuïteit van zorg leidt voor ggz cliënten. Een vraag is ook of kapitaalvernietiging plaatsvindt door sluiting van locaties of organisaties. Er is belang bij het ministerie van Justitie en Veiligheid om de gevolgen in beeld te hebben voor plaatsing van forensische cliënten als het aanbod beschermd wonen in nadeelregio's afneemt. We zijn benieuwd of daar al overleg over is geweest en wat de uitkomst daarvan is. **Heeft de staatssecretaris al een overzicht met de bedragen die gemeenten vanaf 2023 krijgen? Is zicht op de afbouwopgave van nadeelgemeenten? Welke gemeenten zijn dat? Kan de staatssecretaris overzichten hiervan aan de Kamer zenden?**

Regionale samenwerking Wmo beschermd wonen

De VNG spant zich in om de regionale samenwerking inzake Wmo beschermd wonen te verbeteren. Via de 'Norm voor Opdrachtgeverschap' (NvO) maken 352 gemeenten afspraken over de randvoorwaarden voor doordecentralisatie en regionale samenwerking. Of dat lukt wordt bijgehouden in een 'dashboard'². Valente is groot voorstander van verplichte regionale samenwerking voor beschermd wonen. Voor beschermd wonen is schaalgrootte nodig, zowel voor beleid als uitvoering.

Beschermd wonen hangt samen met de taken op het gebied van: zorg en veiligheid, zorg en wonen, aanpak van mensen met verward gedrag, met de (regionale) voorzieningen uit de Wmo en de Participatiewet en de uitvoering van de openbare (geestelijke) gezondheidszorg. Net als in de specialistische Jeugdzorg gaat het om een afgebakende groep mensen die intensieve begeleiding en ondersteuning nodig heeft. Hoewel we de NvO een zinvolle impuls voor regionale samenwerking vinden, is ons oordeel toch dat een NvO, als zelfregulerend instrument, te vrijblijvend is. We zijn daarom voorstander van een wettelijke borging van de regionale samenwerking tussen gemeenten. Voor de Jeugdwet is inmiddels een wetsvoorstel ingediend om de regionale samenwerking wettelijk te borgen. **Wilt u de staatssecretaris vragen een Wmo wetsvoorstel voor verplichte regionale samenwerking voor te bereiden en in te dienen, vergelijkbaar met het wetsvoorstel voor Jeugd? Wilt u ook vragen om toe te zeggen om dat wetsvoorstel gelijktijdig in te dienen met het wetsvoorstel Woonplaatsbeginsel Wmo beschermd wonen?**

Kwaliteitskaders beschermd wonen en opvang

Beschermd wonen voor ggz cliënten (langdurige ggz) komt als zorgvorm voor in meerdere wettelijke kaders. Beschermd wonen is een voorziening in de Wmo2015, in de Wet langdurige zorg (Wlz) en de Wet forensische zorg (Wfz). Veel van onze leden leveren zorg aan cliënten in deze verschillende kaders. Het is belangrijk dat voor elke wet ook een kwaliteitskader bestaat. Voor de Wmo maakte de VNG een handreiking, voor de Wfz is het Kwaliteitskader Forensische Zorg ontwikkeld in opdracht van het ministerie van JenV. Voor de Wet langdurige zorg is er geen kwaliteitskader voor zorg aan ggz cliënten. Valente heeft wel voorbereidingen getroffen voor een Wlz kwaliteitskader en draagvlak gerealiseerd bij leden, branches, zorgkantoren en cliëntenorganisaties. Het ontbreekt ons aan budget en menskracht om tot een zorgvuldige ontwikkeling te komen. **Wilt u de staatssecretaris vragen om middelen ter beschikking te stellen om een zorgvuldige ontwikkeling van een kwaliteitskader Wlz voor de langdurige ggz mogelijk te maken?**

² Zie:

<https://app.powerbi.com/view?r=eyJrljoiM2RiNmUzNGltM2JiMi00Nj11LThkZWYtMWYxZjkwZjZmZGI3liwidCI6jBIZTU4OGQxLTM5MTMtNGFjYy1hNzg0LTcyZGRmZDliOTIjYiIsImMiOiI9&pageName=ReportSectionae409b0d754695ed9010>

Maatschappelijke opvang: in de voortgangsrapportage van 8 juli 2021 staat dat VWS op basis van de resultaten van thematisch toezicht door de IGJ zou bezien of de Kwaliteitseisen beschermd wonen en maatschappelijke opvang³ in de Wmo een update nodig hebben. “De resultaten van dit thematisch toezicht geven daartoe geen aanleiding”, schrijft de staatssecretaris. Toch zijn de inzichten in wat kwalitatief goede opvang en beschermd wonen omvat sinds 2016 gewijzigd. Bij beschermd wonen gaat het in toenemende mate om een beschermd thuis, ambulante zorg aan huis dus. En bij opvang is duidelijk de beweging ingezet naar minder slaapzalen, meer privacy en veiligheid, vanaf de eerste dag inzet van begeleiding, om maar iets te noemen. We doen een oproep aan de staatssecretaris om met de gemeenten te overleggen over een modernisering van de kwaliteitseisen. Voor de maatschappelijke opvang vinden we nadrukkelijk dat terug gaan naar het ‘oude normaal’ van voor de covid-19 pandemie geen optie is. Het ‘oude normaal’ met slaapzalen en vrijwel geen persoonsgerichte begeleiding is niet normaal. Overleg met gemeenten, cliëntenvertegenwoordigers en aanbieders hierover vinden we zeer wenselijk.

Voor informatie of nadere toelichting op deze brief kunt u terecht bij ondergetekende.

Met vriendelijke groet,

Esmé Wiegman - van Meppelen Scheppink

Esmé Wiegman-van Meppelen Scheppink

Directeur Valente

³ VNG, 2016: <https://vng.nl/publicaties/kwaliteitseisen-beschermd-wonen-en-maatschappelijke-opvang>